

ЛЕКЦІЯ З УЧАСТЮ СТУДЕНТІВ ЯК ОДНА З ФОРМ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Сучасна дидактика й особливості соціальної діяльності вимагають урізноманітнення класичної лекції, бо вона спрямована на просте інформування, передавання готових знань шляхом методичної форми спілкування. Лекції посідають суттєве місце у навчальному процесі на всіх рівнях освіти, хоча їх кількість різко зменшилась у навчальних планах. У зв'язку з цим від педагогів вимагається творче ставлення до них. Лекція, що відповідає сучасним дидактичним і виховним цілям, повинна формувати інтерес і прагнення до учіння, наблизити навчальний процес до умов професійної діяльності, сприяти обмінові знаннями, досвідом і почуттями. З цією метою в навчальний процес впроваджуються активні види лекційних занять. Охарактеризуємо один з них, який використовується нами на лекціях з дисципліни «Педагогіка та психологія», а саме: лекція за участю студентів (содоповідачів). На відміну від традиційної, лекція за участю студентів дає можливість брати участь в живому процесі створення лекції, включати в роботу розумову діяльність, більше думати, ніж писати та слухати. Така лекція породжує у студентів ідеї, які записуються на дошці в організованій послідовності. Починаючи нову тему словами «що ви знаєте про ... (Фрейда, психічні явища, стани, процеси)», студентів запрошують поміркувати разом з викладачем. Зафіксований на дошці план розкриє ряд конкретних фактів, почуттів, упереджень і, можливо, навіть рішень. На лекції приходять як добре, так і не дуже добре поінформовані студенти. Але й ті, й інші можуть перевірити достовірність своїх суджень на лекції подібного роду. План, розроблений з численних ідей студентів і викладача, після закінчення лекції з'являється на дошці. При активній, вільній і відкритій участі студентів у лекції навіть викладачі можуть дізнатися щось нове про вже відоме. Ролі переплутуються, і кожен стає тим, хто вчить, і тим, хто вчиться. Самостійно студенти готують певні фрагменти лекції, підбираючи відповідну наочність, і презентують їх на наступній лекції, будучи «співдоповідачами» викладача. Лекції за участю студентів можуть мати інші версії й спрямовані на взаємодію студентів з різним рівнем підготовки. Дослідники дійшли висновку, що «участь студентів у лекції тісно пов'язана з ефективністю викладання». Визначаючи цю ефективність, студенти високо оцінюють тих викладачів, які ставляться до них з повагою, розвивають їх комунікативні вміння, дають можливість виступити перед аудиторією та брати участь у відборі змісту навчання, користуються наочним матеріалом і конкретними прикладами, щоб зацікавити студентів.

Заповнюючи анонімні анкети по закінченню курсу «Педагогіка і психологія», студенти відмічали позитивні результати, пов'язані з їх участю в лекції, а саме: «я почав дуже часто виступати перед широкою аудиторією, що дало мені впевненості», «я зрозумів, що деякі аспекти психології будуть дуже важливими для моєї кар'єри та повсякденного життя», «я дізнався, що ця дисципліна дуже цікава й корисна. Це ті знання, які потрібні кожній людині як у професійному, так і в повсякденному житті», «я відчув, що спілкування з аудиторією — важливе вміння для моєї майбутньої роботи» та ін.

Отже, створення на лекційних заняттях атмосфери інтелектуального пошуку підвищує ефективність навчального процесу, сприяє міцному запам'ятовуванню інформації. Знання, засвоєні «активно», глибші, краще систематизовані і мають властивість перенесення в інші ситуації. Нарешті, подібного роду засвоєння підвищує інтерес до навчання і покращує професійну підготовленість.

Ратушний С.М., доцент, завідувач кафедри
міжнародного та європейського права

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ НАУК І НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН МІЖНАРОДНОПРАВОВОГО ЦИКЛУ

Традиційна юридична наука та освіта базуються на багатозначності терміну «... право». Він означає одночасно галузь права, галузеву юридичну науку і відповідну навчальну дисципліну. Зокрема «міжнародне право» як галузь — це система норм і принципів, спрямованих на регулювання відносин суверенних держав та інших суб'єктів у процесі їх міжнародного спілкування; як наука — це система знань про галузь права (норми та принципи міжнародного права) та суспіль-